

Rahel Rita Cohen is geboren op 16 juni 1925 te Deventer. Ze was de dochter van Ru Cohen en Eefje Königsberger. Ru en Eefje zijn getrouwd in 1921. Ze had een oudere zus Hesseline (Hes) (1922) en een jongere broer Herman (1928).

De familie Cohen had een meubelzaak en Ru Cohen woonde met zijn gezin achter de meubelzaak in de

Sandrasteeg. Hij was de drijvende kracht achter de Deventer Vereniging tot Vakopleiding voor Palestinapioniers, die hij in 1918 in Deventer heeft opgericht. Het doel was om joodse jongens en meisjes op te leiden tot boer of timmerman om dit uit te kunnen oefenen in Palestina (nu Israël). Haar moeder was advocaat.

Rahel ging naar het Stedelijk Gymnasium in Deventer. Ze was met haar zus Hes lid van de in 1932 opgerichte Mokunogroep (*doe wat je MOet, doe wat je KUNt, en doe het NOu*) in Diepenveen van het NPG onder leiding van

Eef de Koning-Uden Masman. De groep gaat na de Duitse inval zo goed en zo kwaad door met activiteiten, maar op 2 april 1941 wordt scouting formeel verboden. De bijeenkomsten gaan zo veel mogelijk door, alleen laten ze hun uniform thuis. Het is niet eenvoudig de stiekeme bijeenkomsten in het bos te blijven houden, de regels worden steeds verder aangescherpt. In juni 1942 moeten joodse meisjes een ster gaan dragen. Vera van Oyen, lid van de groep, schrijft: *'Toen voor het eerst Ted Polak met een ster op verscheen moest ik wel even slikken, en op een dag kwamen Hes en Rahel Cohen helemaal niet meer. We hadden toen niet door wat er aan de hand was'*.

Ru werd in 1941 lid van de Deventer afdeling van de Joodse Raad en behartigde algemene zaken. Zijn 'Sperre' dankte hij aan zijn functie van secretaris Landbouw en Jeugdzorg, net als zijn vrouw Eefje en dochter Rahel, ook medewerkers voor de Joodse Raad, afdeling Deventer.

Vanaf december 1942 moest het gezin verhuizen naar Amsterdam (Nekstraat) en heeft daar negen maanden gewoond. Rahel was opgepakt met mensen van het verzet. De Nazi's wisten dat ze van een bekende familie was, maar zij wilde dat niet vertellen om vrij te kunnen komen. Ze ging met de rest mee naar Westerbork, waar ze aankwam op 19 oktober 1943. Nog dezelfde dag werd zij getransporteerd naar vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau en bij aankomst op 22 oktober 1943 is ze vergast. Haar zus Hes kwam op 15 december 1943 aan in Westerbork (vanuit Amsterdam) en ging op 11 januari 1944 naar concentratiekamp Bergen-Belsen met haar verloofde Rob en haar ouders. Rob is in het

bijzijn van Hes overleden op 8 februari 1945. Haar ouders zijn ook concentratiekamp Bergen-Belsen gestorven.

Auschwitz was een concentratiekampcomplex dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi-Duitsland rondom de Poolse stad Oświęcim (Duits: Auschwitz) in het geannexeerde deel van Polen werd opgezet. Auschwitz was het grootste van alle Duitse concentratie-kampen en bestond aan het einde van de oorlog uit Auschwitz I (het basiskamp (Duits: Stammlager) ten zuidwesten van de stad), Auschwitz II-Birkenau (het Vernichtungslager (vernietigingskamp) ten westen van de stad), Auschwitz III-Monowitz (een werkkamp ten oosten van de stad bij de IG Farben-fabriek) en tevens tientallen subkampen. Ongeveer 1,3 miljoen mensen werden naar Auschwitz gedeporteerd. Van hen zijn er ongeveer 1,1 miljoen om het leven gekomen; het grootste deel van de slachtoffers werd vergast. Van 1940 tot en met begin 1942 was het Auschwitz-complex voornamelijk een concentratiekamp; gevangenen kwamen om het leven door de combinatie van grove mishandeling, uitputting en ziekte. Vanaf het begin van 1942 tot oktober 1944 was de actieve massamoord op Joden net zo'n belangrijke functie van het complex.

Herman (nu Zvi) en Hes hebben de oorlog overleefd. Hes heeft in 1946 weer een tehuis (Beth Chalots) opgericht voor de Deventer Vereniging in Deventer aan de Noordenbergsingel. Hermann en Hes zijn beiden naar Israël verhuisd in 1948.

In 1960 is een gedenksteen onthuld op de joodse begraafplaats voor de familieleden Cohen die omgekomen zijn in de oorlog, waaronder Ru, Eefje en Rahel. Haar naam staat ook bij de namen van zestien joodse leerlingen en oud-leerlingen van het voormalige Stedelijk Gymnasium die slachtoffer zijn geworden van de Tweede Wereldoorlog. De houten gedenkplaat is in 1974 onthuld in de Rijks HBS in de Burgerdijkstraat. Later is het gedenkteken verplaatst naar de huidige locatie in de hal van het Stedelijk Gymnasium, thans het Eddy Hillesum Lyceum.

Voor haar huis op Sandrasteg 5 in Deventer werd voor haar en haar ouders een Stolpersteine geplaatst.

Meer informatie

- [Deventer, gedenkplaten in het Eddy Hillesum Lyceum - Nationaal Comité 4 en 5 mei Nieuwsbrief45 DiepenVEens.pdf \(historischeverenigingdiepenveen.nl\)](#)
- [Familie Rudolf Cohen](#)
- [Rachel Rita Cohen \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)
- [Rachel Rita Cohen \(joodsmonument.nl\)](#)
- [Lijst van Jodentransporten vanuit Nederland - Wikipedia](#)
- [Auschwitz \(concentratiekamp\) - Wikipedia](#)
- [De padvindster, jrg 12, 1937, no. 5, 15-05-1937 » 15 mei 1937 - Pag. 13 | Delpher](#)

[Stolpersteine Sandrasteeg 5 \(nu Sandrasteeg 4\) - Deventer - TracesOfWar.nl
Sandrasteeg+5+\(nu+nr.+4\) | Stolpersteine.app](https://www.tracesofwar.nl/Sandrasteeg+5+(nu+nr.+4)|Stolpersteine.app)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.